

คำถามแรก:

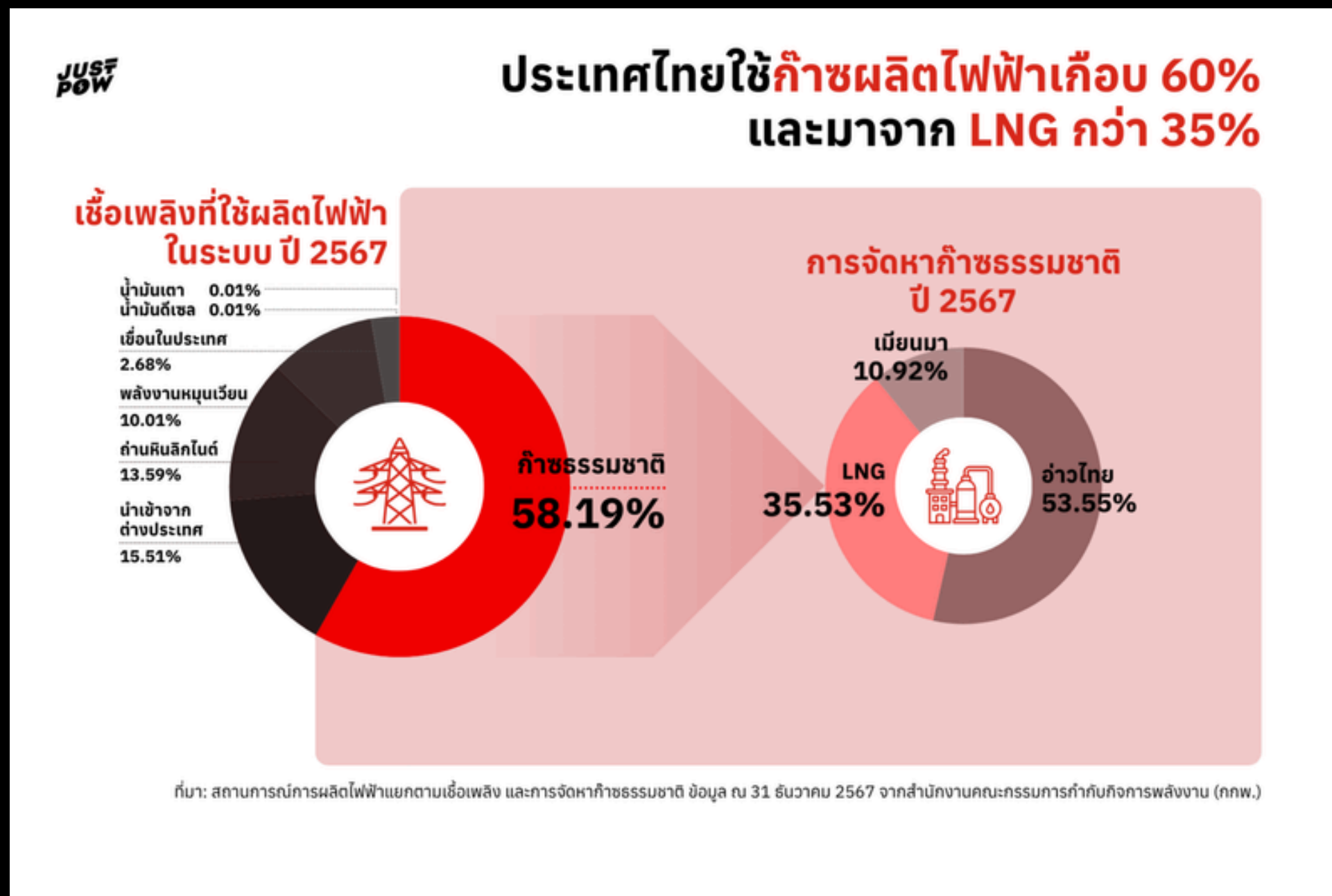
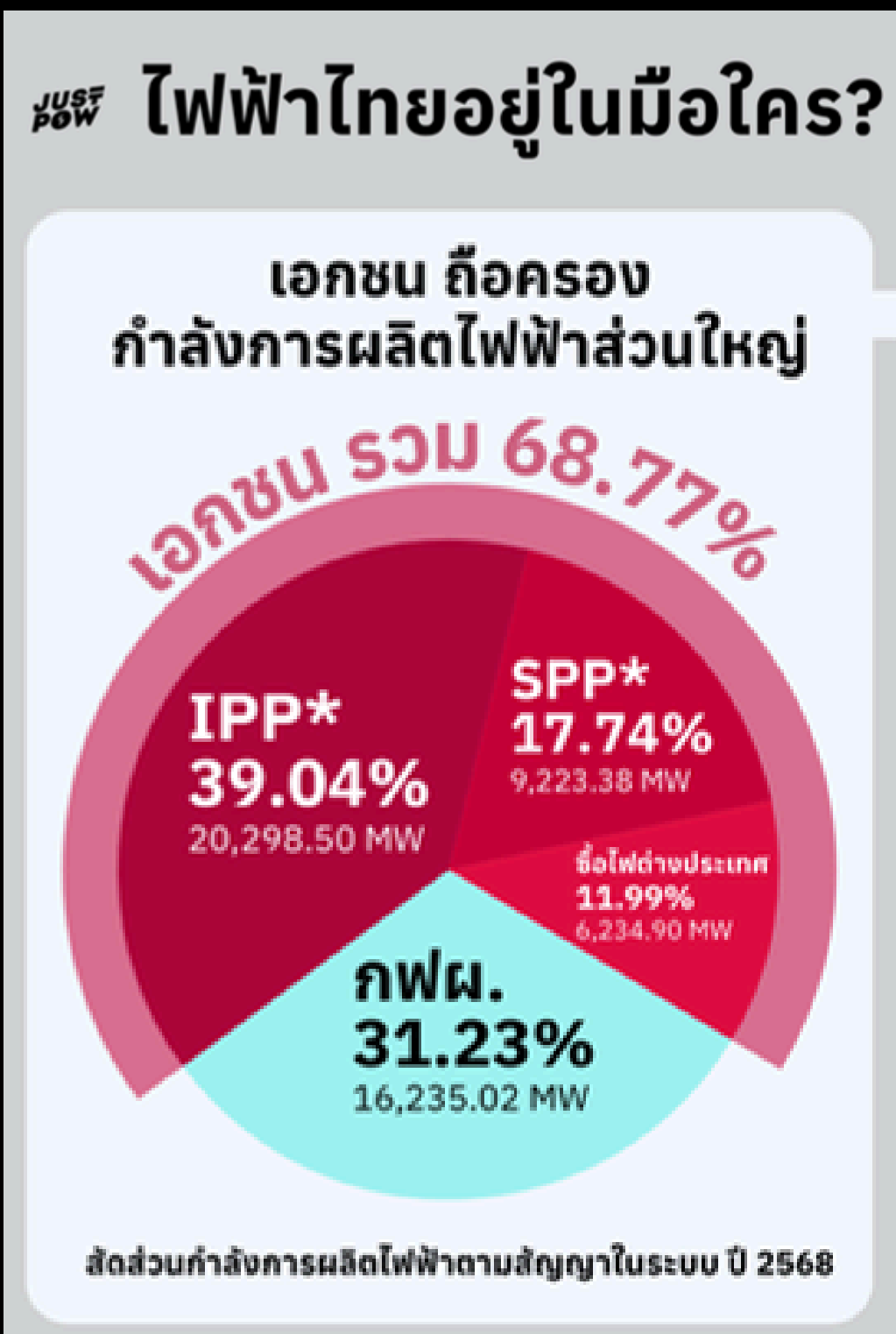
ประชาชนมีส่วนร่วม
ในการจัดการทรัพยากรเหล่านี้
มากน้อยแค่ไหน ?

คำถามที่สอง:

กฎหมายสูงสุดของประเทศ
เขียนถึงประเด็นเหล่านี้
ไว้อย่างไรบ้าง ?

การผูกขาดพลังงาน กับการพึ่งพาตนเองของประชาชนในยามวิกฤตพลังงาน

ขอบคุณข้อมูลจาก Just Pow เพื่อพลังงานที่เป็นธรรมสำหรับทุกคน, ใน ไฟฟ้าไทย อยู่ในมือใคร? และ สงครามตะวันออกกลางดัน "ค่าไฟไทย" เสี่ยงแพง เหตุพึ่งพา LNG จากกาตาร์สูงสุด

กลไกนิติบัญญัติเชื่อมเสียงประชาชนสู่ การกระจายอำนาจการจัดการพลังงาน

กระทู้ "พลังงานสะอาด-ผูกขาดตลาดพลังงาน" สว.นครเศรษฐี-รมต. พืระพันธ์

ไปที่ >

เครือข่ายภาคประชาชนยื่นหนังสือข้อเสนอ
บทกวนแผน PDP ถึงกรรมาธิการในสภา

การตั้งกระทู้อภิปรายถามรัฐมนตรีพลังงาน

JUST
POW

“

ดำเนินมาตรการเพื่อลดรายจ่ายให้กับพี่น้องประชาชน
ในการดำเนินชีวิตประจำวัน อาทิ ค่าน้ำดื่มสะอาด ค่าพลังงาน...

...ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานสะอาด

ควบคู่กับการวางรากฐาน การปรับโครงสร้างตลาดพลังงาน
ไปสู่การเปิดตลาดไฟฟ้าเสรีปรับปรุงกฎหมายและระเบียบ
ที่เกี่ยวข้องให้รองรับสัญญาซื้อขายพลังงานไฟฟ้าโดยตรง
ระหว่างผู้ผลิตและผู้ใช้งาน (Direct PPA)

สนับสนุนให้มีการผลิตไฟฟ้าโดยผู้บริโภค (Prosumer)
พัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Grid)

และดำเนินโครงการโซลาร์ฟาร์มชุมชนเพื่อลดภาระค่าไฟฟ้า
ให้แก่ประชาชน/ชุมชน อย่างยั่งยืน พร้อมทั้งสร้างความมั่นคง
ทางพลังงานในภาพรวมของประเทศและเพิ่มประสิทธิภาพ
การใช้พลังงานในภาคการขนส่งและอุตสาหกรรม

”

อนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรี
แถลงนโยบายต่อรัฐสภา
วันที่ 9 เมษายน 2569

นครเศรษฐี ประชากร

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรเหล่านี้มากน้อยแค่ไหน ?

พลังงาน

อาหาร

สุขภาพ

การเปลี่ยนผ่านพลังงานที่เป็นธรรม: แก้วิกฤตเดิม ระดมสร้างวิกฤตใหม่

นครเศรษฐี ปรัชญากร

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรเหล่านี้มากน้อยแค่ไหน ?

พลังงาน

อาหาร

สุขภาพ

การผูกขาดอาหาร
กับการแข่งขันทางการค้า

โครงการพัฒนาขนาดใหญ่
ที่ภาคการมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กับการจัดการทรัพยากรอาหาร

การเข้าถึงที่ดินทำกิน

เสรีภาพการแสดงออกของประชาชน
กับความมั่นคงทางอาหาร

.....

นครเศรษฐี ประชากร

ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรเหล่านี้มากน้อยแค่ไหน ?

พลังงาน

อาหาร

สุขภาพ

กระจายอำนาจด้านสุขภาพ: หนึ่งในนโยบายที่อยากฝากไว้ในช่วงเลือกตั้ง

POLICY WATCH CONNECT 2026

POLICY FORUM

16 มกราคม 2569
09.30 - 12.00 น.

ปฏิรูประบบสุขภาพ

ดำเนินรายการ

- กท.เพ็ชร เพลินบรรณกิจ
- วชิรวิทย์ เลิศบำรุงชัย

ร่วมแสดงความเห็นโดย

- คณะกรรมการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ การคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา
- ภาคีอาสา 9 หน่วยงาน
- เดชารัต สุขกำเนิด พรรคประชาชน
- นพ.สุรพงษ์ สืบวงศ์ลี พรรคเพื่อไทย
- นพ.เอกภพ เพ็ญพิเศษ พรรคภูมิใจไทย
- สาธิต ปิตุเตชะ พรรคประชาธิปัตย์

วีโรจน์ ณ ระนอง
ผู้อำนวยการวิจัยด้านสาธารณสุขและการเกษตร สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)

พญ.พรรณพิมล วิปุลากร
ประธานคณะกรรมการจัดตั้งสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ 19

นพ.อนุกุล โทยกานันต์
อดีตประธานชมรมโรงพยาบาลชุมชน-โรงพยาบาลทั่วไป

บัณฑิต เป็นวิเศษ
มูลนิธิเพื่อสุขภาพ

รศ.กฤษ.สุณี เลิศสินอุดม
เลขาธิการสิทธิธรรม

ทรงพล ตระกา
ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ

ดวงรัตน์ โล่ห์สุนทร
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง

สถานที่: ห้องประชุมรับแม่เจ้าพระยา 102-104 สภามหาวิทยาลัย (อาคารรัฐสภา)

ชมออนไลน์ผ่าน: Thai PBS, The Active, Policy Watch, ฐิติภม, ฐ. และ Hfocus

**งบรายหัวไม่มี 'เกณฑ์กลาง' ในการจัดสรร
งบอุดหนุนจ่ายจริงไม่ถึงเกณฑ์**

**งบอุดหนุนฯ ไม่เคยถูกจัดสรร
ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด
อย่างที่ควรจะเป็น**

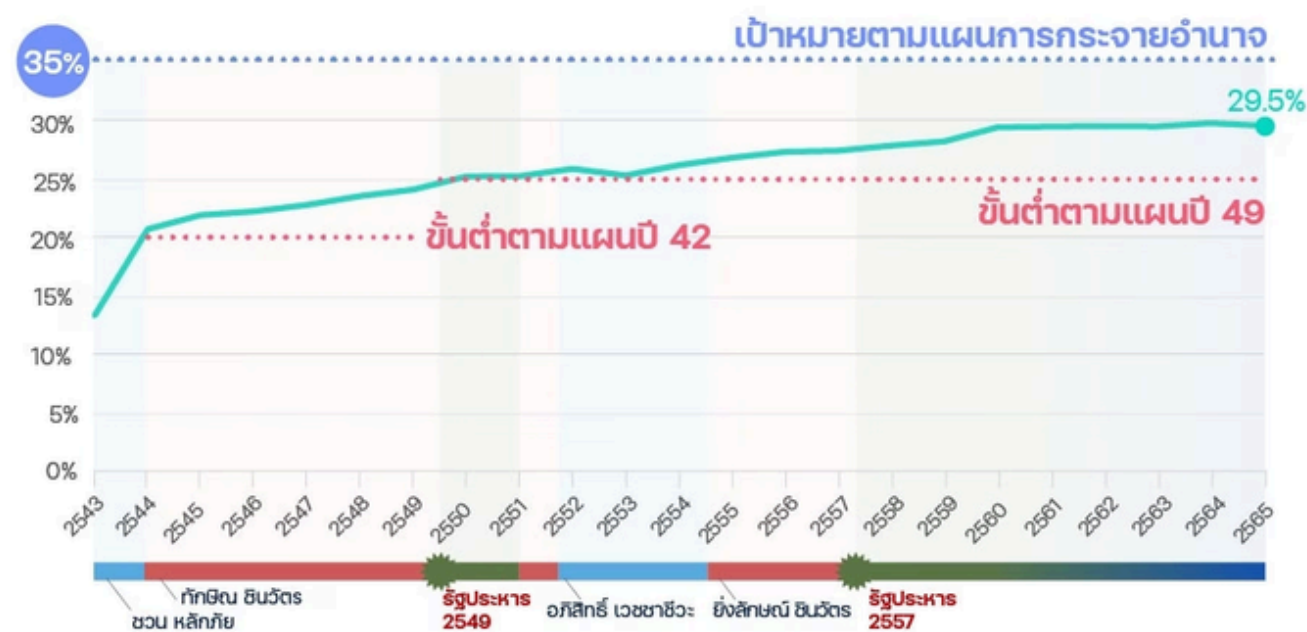
ขนาด sw.สต.	เกณฑ์จัดสรรงบ	จ่ายจริงปีงบ '69
เล็ก (S)	1 ล้าน	5 แสน
กลาง (M)	1.5 ล้าน	8 แสน
ใหญ่ (L)	2 ล้าน	1.2 ล้าน

**ท้องถิ่นไทยรายได้น้อย
เมื่อเทียบกับต่างประเทศ**

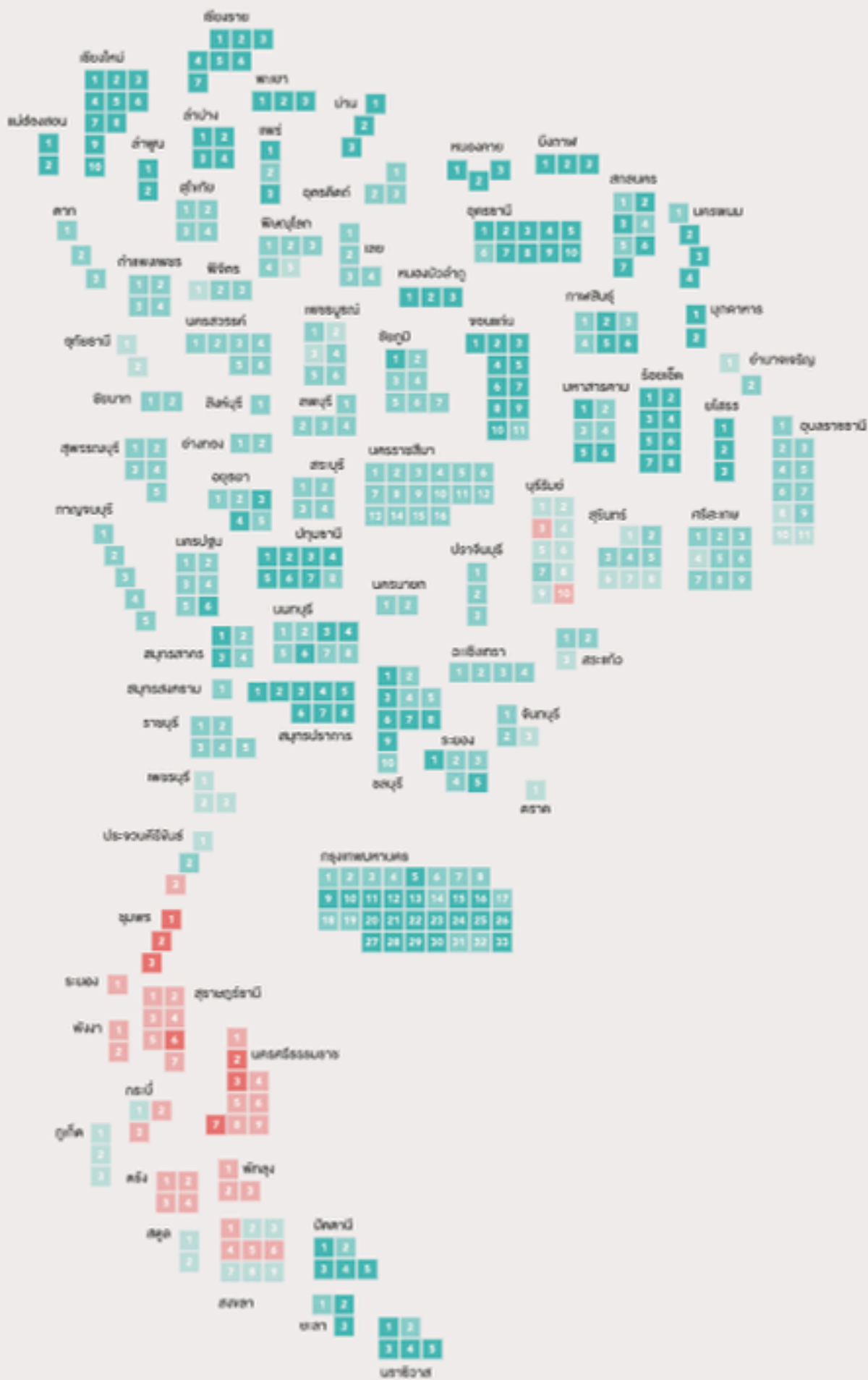
สัดส่วนรายได้ **อปท.** เทียบกับรายได้รัฐบาล
เฉลี่ยย้อนหลัง 13 ปี

ที่มา: International Monetary Fund (IMF) คำนวณโดย 101PUB

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สกล), พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, และพ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549
หมายเหตุ: * ปีงบประมาณ 2564 รวม อสม. ** ปีงบประมาณ 2565 ถอด อสม. ออก

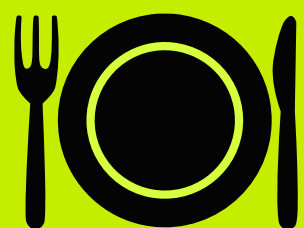

คำถามที่สอง:

**กฎหมายสูงสุดของประเทศ
เขียนถึงประเด็นเหล่านี้ไว้ว่าอย่างไรบ้าง ?**

The Rights to Food Around the World

รัฐธรรมนูญที่เขียนรับรองสิทธิอาหารไว้โดยตรง
(Explicit and direct recognition of the right to food)

รัฐธรรมนูญที่เขียนรับรองสิทธิอาหารไว้แบบกว้างๆ ใต้กรอบสิทธิมนุษยชน
(The rights to food is implicit in a broader human rights)

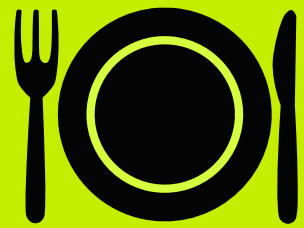
รัฐธรรมนูญที่ไม่ได้เขียนไว้เป็นสิทธิ แต่เขียนเป็นแนวนโยบายรัฐ
(Directive principles of state policy)

รัฐธรรมนูญแต่ละประเทศเขียนถึงประเด็นอาหารอย่างไร ?

 เขียนไว้โดยตรง

 เขียนไว้ใต้กรอบสิทธิมนุษยชน

 แผนนโยบายรัฐ

รัฐธรรมนูญที่เขียนรับรองสิทธิอาหารไว้โดยตรง
(Explicit and direct recognition of the right to food)

Brazil 's Constitution (1988)

Article 6: “Education, health, food, work, housing, transportation, leisure, security, social security, protection of motherhood and childhood, and assistance to the destitute are social rights, as set forth by this Constitution.”

Philippines's Constitution (1987)

Article XV: Section 3. The State shall defend:
(2) The right of children to assistance, including proper care and nutrition

Ecuador's Constitution (2008)

Article 13 Persons and community groups have the right to safe and permanent access to healthy, sufficient and nutritional food, preferably produced locally and in keeping with their various identities and cultural traditions. The Ecuadorian State shall promote food sovereignty.

รัฐธรรมนูญแต่ละประเทศเขียนถึงประเด็นอาหารอย่างไร ?

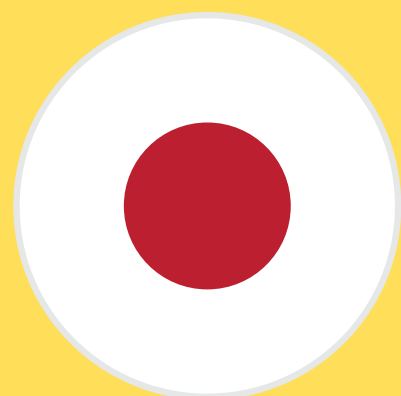
 เขียนไว้โดยตรง

 เขียนไว้ใต้กรอบสิทธิมนุษยชน

 แนวนโยบายรัฐ

รัฐธรรมนูญที่เขียนร่องรอยสิทธิอาหารไว้แบบกว้างๆ ใต้กรอบสิทธิมนุษยชน
(The rights to food is implicit in a boarder human rights)

Japan 's Constitution (1947)

Article 25: “All people shall have the right to maintain the minimum standards of wholesome and cultured living. In all spheres of life, the State shall use its endeavors for the promotion and extension of social welfare and security, and of public health

Indonesia's Constitution (1945)

Article 28C:

“(1) Every person shall have the right to develop him/herself through the fulfilment of his/her basic needs, the right to get education and to benefit from science and technology, arts and culture, for the purpose of improving the quality of his/her life and for the welfare of the human race.

รัฐธรรมนูญแต่ละประเทศเขียนถึงประเด็นอาหารอย่างไร ?

 เขียนไว้โดยตรง

 เขียนไว้ใต้กรอบสิทธิมนุษยชน

 แนวนโยบายรัฐ

รัฐธรรมนูญที่ไม่ได้เขียนไว้เป็นสิทธิ แต่เขียนเป็นแนวนโยบายรัฐ
(Directive principles of state policy)

India's Constitution (1950)

47. Duty of the State to raise the level of nutrition and the standard of living and to improve public health

3.8 สิทธิเกษตรกร

3.8.1 เกษตรกรรายย่อยย่อมมีสิทธิในกระบวนการผลิตอาหารที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ระบบนิเวศ ในชุมชนของตนเอง ตลอดจนโอกาสการเข้าถึงตลาดจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม มีสิทธิเข้าใช้ประโยชน์และถือครองที่ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้เมล็ดพันธุ์ ทั้งในรูปของสิทธิของปัจเจก บุคคลและสิทธิรวมหมู่

3.8.2 รัฐต้องปกป้องเกษตรกรรายย่อยจากการผูกขาด การกุ่มตลาด การบิดเบือนกลไกตลาดโดยผู้ประกอบ การรายใหญ่

3.8.3 รัฐต้องสนับสนุนการทำการผลิต แบบเกษตรนิเวศทั้งการผลิตการแปรรูป การตลาด แหล่งเงินทุน และ การประกอบธุรกิจ การเกษตรในระดับชุมชน

3.8.4 รัฐต้องเตรียมความพร้อมในการรับมือวิกฤติสภาพภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ และมีมาตรการในการ ปกป้อง ชดเชย เยียวยา และฟื้นฟูแก่เกษตรกรรายย่อยผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติดังกล่าว

มาตรา ๕๖ รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มี
 สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรง
 ชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลัก
 การพัฒนาอย่างยั่งยืน โครงสร้างหรือ
 โครงข่ายขั้นพื้นฐานของกิจการ
 สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของรัฐอันจำเป็น
 ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนหรือเพื่อ
 ความมั่นคงของรัฐ รัฐจะกระทำด้วยประการ
 ใดให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชนหรือทำให้
 รัฐเป็นเจ้าของน้อยกว่าร้อยละห้าสิบไม่ได้

ผู้เชี่ยวชาญด้านพลังงานและนักวิชาการกฎหมายชี้ การ
 ที่รัฐปล่อยเอกชนถือครองสัดส่วนผลิตไฟฟ้ามากกว่า
 ร้อยละ 51 ขัดต่อรัฐธรรมนูญ ปี 60 กระทบรายได้เข้ารัฐ
 และสร้างภาระในการดำรงชีวิตของประชาชน

สิทธิสาธารณสุข

เพิ่ม หรือ ลด

ในรัฐธรรมนูญฉบับปี 2560

สิทธิ

1 ทุกคนจะได้รับสิทธิการบริการสาธารณสุขอย่างเท่าเทียมกัน มีมาตรฐาน และเหมาะสม

2 ผู้ยากไร้ได้สิทธิรับการรักษาพยาบาลฟรี

3 ได้รับการป้องกัน และกำจัดโรคติดต่ออันตรายฟรี เช่น อหิวาตกโรค ไข้หวัดซาร์ส เป็นต้น

4 ผู้สูงอายุทุกคนได้รับสวัสดิการจากรัฐอย่างเท่าเทียม

5 เด็ก เยาวชน สตรี และคนในครอบครัว จะได้รับความคุ้มครอง เมื่อถูกทำร้าย เลือกปฏิบัติ และจะได้รับการฟื้นฟูจากกรณีดังกล่าว

6 ผู้พิการได้รับสวัสดิการและความช่วยเหลือจากรัฐ

7 สตรีได้รับการคุ้มครองตั้งแต่ตั้งครรภ์ ไปจนถึงหลังคลอดบุตร

เปรียบเทียบรัฐสวัสดิการ ในรัฐธรรมนูญ

	รัฐธรรมนูญ 2540	รัฐธรรมนูญ 2550	รัฐธรรมนูญ 2560
การศึกษา	บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา <u>ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี</u> ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (ป.1 - ม.6)	บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษา <u>ไม่น้อยกว่า 12 ปี</u> ที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย	รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (อนุบาล - ม.3)
การรักษาพยาบาล	"บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุข"		" <u>ผู้ยากไร้</u> " ย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
การดูแลผู้สูงอายุ	"บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี บริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ"		บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปี และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ และ " <u>บุคคลผู้ยากไร้</u> " ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

การมีส่วนร่วมประชาชนต้องอยู่ในสมการ

ความมั่นคงทางพลังงาน อาหาร และสุขภาพ